

KULTÚRTÖRTÉNET II.

2024/25.
2. FÉLÉV

ALAPADATOK		
TANTÁRGY NEVE	Kultúrtörténet II.	Cultural History II.
TANTÁRGY KÓDJA(I)	YAXKU2FMNF	
SZERVEZETI EGYSÉG	Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar, Építészmérnöki Intézet	
SZAK, TAGOZAT	építész MSc	nappali
TANTÁRGYFELELŐS OKTATÓ (Tárgyat irányító oktató)	Prof. Dr. Klein Rudolf, MTA-Doktora, egyetemi tanár klein.rudolf@uni-obuda.hu	Fogadóórása a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
OKTATÓK, ELŐADÓK	Prof. Dr. Sugár Péter, DLA, tanszékvezető egyetemi tanár (BME) petersugar0@gmail.com	Fogadóórása a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
	Rozmann Viktor, PhD okl. építész, okl. művészettörténész, egyetemi adjunktus rozmann.viktor@ybl.uni-obuda.hu	Fogadóórása a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
	Lovra Éva, PhD Egyetemi adjunktus (Debreceni Egy.) lovra.eva@eng.unideb.hu	Fogadóórása a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
	Molnár G. Levente, okl. tájépítész mérnök, (Főkert) molnarglevente@gmail.com	Fogadóórása a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
	Boros Enikő, MSc Mestertanár boros.eniko@ybl.uni-obuda.hu	Fogadóórása a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
ELŐKÖVETELMÉNY	Kultúrtörténet I. (YAXKUL1MNF)	
ELŐADÁSOK SZÁMA (HETENTE)	3 óra	
TANTERMI GYAKORLAT/ LABORGYAKORLAT (HETENTE)	1 óra	
TEREP- ÉS TANÜZEMI GYAKORLAT (HETENTE)	0 óra	
SZÁMONKÉRÉS MÓDJA	Félévközi feladat és vizsga	
MEGSZEREZHETŐ KREDITPONTOK	4	
KAPCSOLCSÓDÓ KURZUS	A tárgyat felvett hallgatóknak lehetősége van becsatlakozni a párhuzamosan az angol M.Sc-ben futó „Cultural History II.” c. tantárgy keretein belül szereplő külföldi vendégprofesszorok, illetve a hazai oktatók előadásaiba, mely utóbbiak lényegileg eltérnek a magyar kurzusétól.	
TANTÁRGY FEALADATA, RÖVID LEÍRÁSA	<p>A tárgy célja a modern és a kortárs építészet kultúrtörténeti háttérének/forrásainak bemutatása; tér, szerkezet, tömegek, ornamentika és mintázatai, vallás- és szellemtudományi gyökereinek, ösztönművészeti beágyazottságának (modern festészet és szobrászat) és civilizációs kölcsönhatásainak (Japán, Iszlám, prekolumbiánus Amerika, Fekete Afrika) elemzése, a képzőművészet, kertművészet és ezek építészettel való kölcsönhatása (általános táj- és kertművészet története, a modern művészet rövid története). Ezen felül a tárgy betekintést nyújt városmorfológiába és -tipológiába, mikro-urbanizmusba és Közép-Európa városainak morfológiájába és mikro-urbanizmusába.</p> <p>A tárgy fontos célja, hogy a hallgatókat kisebb önálló kutatásra felkészítse, és ezek szóbeli és</p>	

	<p>írásbeli prezentálására alkalmassá tegye.</p> <p>A tárgy öt fő vonalon fut:</p> <p>(1) Modern építészet és civilizációs kölcsönhatások tér-, tömeg-, és szerkezet vonatkozásában;</p> <p>(2) A modern építészeti ornamentika-történeti, elméleti és morfológiai vizsgálata/felmérése;</p> <p>(3) A modern művészet története, illetve az építészet és társzművészetek kapcsolatai a 20. században;</p> <p>(4) Kert és tájtörténeti áttekintés az építészet szempontjából.</p> <p>(5) Városmorfológia, közép-európai várostörténet és kisurbanizmus</p>
<p>AJÁNLOTT SZAKIRODALOM</p>	<p>(1) Szentkirályi Zoltán: Az építészet világtörténete, Terc Kft., 2004 Mark Gelerter: The sources of architectural form - A critical history of western design theory, Manchester University Press; 1995 Hanno-Walter Kruft: Geschichte der Architekturtheorie, München : Beck, 2013, Studienausg., 6. erg. Aufl. Klein Rudolf: A lakóéptől az érző építészetig - XX. századi elméletek - Novi Sad : Forum, 1988 Klein Rudolf: Tadao Ando – Architect Between East and West / Az építész Kelet és Nyugat között, Budapest: Pont Publishers, 1996. Rudolf Klein: Some Non-Christian Religious Roots of 20th Century Architecture, In: Architecture and Ideology, ed.: V. Mako, M. Roter, M. Lazar, Cambridge Scholars, 2014, pp. 77-94.</p> <p>(2) Owen Jones: Ornamentika - Népek, korok díszítőelemei Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története Arnulf Lüchinger: Structuralism in Architecture and Urban Planning Hannes böhringer: Kísérletek és tévelygések Farshid Moussavi, Michael Kubo: The Function of Ornament Ornamentika és modernizmus - Ernst Múzeumi Füzetek 2. Budapest, 2006. Lionel March, Philip Steadman: Geometria az építészetben</p> <p>(3) Amy Dempsey, Modern Art, Thames and Hudson, 2018. https://artportal.hu/lexikon/ https://www.hung-art.hu/frames.html?/szojegyiz.html https://www.hung-art.hu/frames.html?/vezetes.html http://www.sze.hu/muvtori/belso/stilusok/modern/modern01.htm https://www.sulinet.hu/tovabbtan/felveteli/2001/27het/muvtori/muvtori27.html https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-11-evfolyam https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-12-evfolyam http://enciklopedia.fazekas.hu/tree/t60.htm http://enciklopedia.fazekas.hu/tree/t81.htm https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/402.html</p> <p>(4) Alföldy Gábor: <i>Historical revivalism in Hungarian country house gardens between 1880 and 1930: An exploration and analysis.</i> In: Acta Historiae Artium; 48. tom., 2007; p. 115-189. Buttlar, Adrian v.: <i>Az angolkert - Galavics Géza: Magyarországi angolkertek.</i> Budapest, 1999. Fatsar Kristóf: <i>Magyarországi barokk kertművészet.</i> Budapest, 2008. Ormos Imre: <i>A kerttervezés története és gyakorlata.</i> Budapest, 1967. Stirling János: <i>Magyar reneszánsz kertművészet a XVI-XVII. században.</i> Budapest, Enciklopédia Kiadó, 1996. Turner, Tom: <i>Garden History. Philosophy and Design 2000 BC - 2000 AD.</i> Spon Press, 2005. Gordon Campbell, <i>A Short History of Gardens,</i> Oxford University Press, 2016</p> <p>(5) Lovra Éva: <i>Városok az Osztrák-Magyar Monarchiában - Városszövet- és várostipológia 1867-1918,</i> Terc, Budapest Vitor Oliveira: <i>Urban Morphology. An Introduction to the Study of the Physical Form of Cities</i> (2016). Karl Kropf: <i>The handbook of urban morphology</i> (2017) Anne Verez Moudon: <i>Urban morphology as an interdisciplinary field.</i> In: <i>Urban Morphology</i> (1997), 1, 3-10. Lovra Éva: <i>Városok az Osztrák-Magyar Monarchiában. Városszövet- és várostipológia 1867-1918.</i> (2019) Éva Lovra: <i>Urban Tissue Typology and Urban Typology (1868-1918): Special Cases: Zagreb and</i></p>

	<p>Rijeka. In: Prostor (2016) 24, 2, pp. 202-215.</p> <p>Eve Blau: The City as Protagonist: Architecture and the Cultures of Central Europe. In: Eve Blau and Monika Platzer (eds.): Shaping the great city. Modern architecture in Central Europe, 1890-1937 (1999). pp. 11-24.</p> <p>Ákos Moravánszky: The City as Political Monument. In: Competing visions: aesthetic invention and social imagination in Central European architecture, 1867-1918 (1998). pp. 25-62.</p>
TANANYAGOK, KÖZZÉTETT ELŐADÁSANYAGOK	E-learning / moodle rendszerben a tárgyhoz tartozó kurzushoz feltöltve
ONLINE OKTATÁS ESETÉN	<p><i>Kapcsolattartás:</i> Neptun rendszerben, E-learningen és e-mailen.</p> <p><i>Órák megtartása:</i> E-learning rendszerben jelzett linkeken, Zoom rendszerben.</p>

A FÉLÉV ÜTEMEZÉSE			
HÉT	ELŐADÁS-BLOKK	ELŐADÓ	FÉLÉVKÖZI FELADAT ÜTEMEZÉSE
1 2025.02.20. 16:15-18:40	<p>Kulturális pre-globalizáció: a kortárs építészet civilizációs gyökerei, keretei és kölcsönhatásai. Az arisztotelészi esztétika és japán hagyomány; Japonizmus, a japán esztétika kulcsfogalmai és történeti példák (Villa Katsura, Ryo-an ji, stb.).</p> <p>A japán hatás Frank Lloyd Wright, Otto Wagner, Adolf Loos, Ludwig Mies van der Rohe, Carlo Scarpa és Alvar Aalto, építészetére.</p> <p>Az első kísérletek a szintézisre: strukturalizmus és metabolizmus (Jean Piaget, Kisho Kurokawa és a posztmodern-kori szintézis). A „rend” és a „szél” esztétikájának ellentéte, illetve ezek áthidalása, azaz Tadao Ando, Kelet és Nyugat építészetének ötvözése.</p>	KR-1	1. féléves feladat kiadása
2 2025.02.27	<p>Az iszlám hatás megjelenése a nyugati építőművészetben, a <i>Bekleidungstheorie</i> és a 19. századi orientalizmus. Iszlám példák és azok párhuzamai az európai épületek. Modern orientalizmus, Jean Nouvel, Herzog és de Meuron.</p> <p>Fekete Afrika hatása az európai művészetre: Picasso, kubizmus, expresszionizmus vonala a 20. századi építészetben. Cseh kubizmus, kubista elemek a modernizmusban (Sidney opera, TWA Terminal a JFK reptéren, neo-expressionizmus); Neo-avantgárd (Zvi Hecker, Peter Eisenman, Daniel Libeskind, Zaha Hadid)</p>	KR-2	Konzultáció
3 2025.03.06.	<p>Mintázat és ornamentika - definíciók, kulturális kötődés és metafizika; rövid ornamentika-történet; az ornemens fajtái; ornemens és szerkezet, Gottfried Semper <i>Bekleidungstheorie</i>-je és Friedrich Schinkel elmélete, a közöttük levő ellentmondás feloldása a mintázatok révén.</p> <p>Az ornamentika geometriája 1 - lineáris díszítés, Az ornamentika geometriája 2 - nem lineáris díszítés, Az ornamentika geometriája 3 - komplex díszítés; az ornamentika teresedése - 2D-3D, ornamentika és tér.</p>	SP-1	Konzultáció
4 2025.03.13.	<p>Ornamentika gyakorlatban, szerkesztési technikák, szín és geometria; ornamentális faldekonstrukció - Alhambra Oroszlánudvar, Herzog és deMeuron baseli Gyerekkorháza; Herzog és deMeuron teresedett, réteges ornamentika - SUVA épület, Basel; Jean Nouvel, a mozgó ornamentika - Institute du Monde Arabe.</p>	SP-2	Konzultáció 2. féléves feladat kiadása
5 2025.03.20.	<p>Bevezető a modern képzőművészetbe - modernitás, a társadalmi háttér a 19. és a 20. században. Preraffaelita iskola és Arts</p>	RV-1	Konzultáció

	and Crafts. Ruskin. Morris. A 19. századi kontinentális modern európai művészet mozgalmái a 1900-as századfordulóig. (A modern festészet társadalmi, gazdasági, szociológiai és művészeti előzményei. Impresszionizmus, Posztimpresszionizmus, Nabis-művészcsoporthoz, magyar „vadak” művészcsoporthoz.)		
6 2025.03.27.	Szecesszió és variánsai. Az avant-garde mozgalom az európai képzőművészetben. Fauvizmus. Kubizmus. Futurizmus. Expresszionizmus. Absztrakt festészet. Szürrealizmus. A 20. sz. második felének művészete. Absztrakt expresszionizmus. "Ez mitől művészet?" Nádler Istvántól Duchampig és vissza. Mi a giccs? Pop art. Op art. Hiperrealizmus. Kinetikus művészet. Konceptuális művészet. Body art/Performance.	RV-2	Konzultáció
7 2025.04.03.	Bevezetés a táj- és kertépítészetbe. A kertalakítás kezdetei a keresztény kultúrkörben, középkori és a reneszánsz kertművészet Itáliában, ennek hatásai Európára és a magyar királyi kertkialakításokra.	ML-1	1. féléves feladat leadási határidő
8 2025.04.10.	Barokk kertművészet alapjai, kiemelkedő alkotásai. A francia barokk kertek hatásai európai többi országára. Magyarországi barokk kertek. Tájképi kertek kialakulása és fejlődése (Anglia és a kontinens kertművészete).	ML-2	1. féléves feladat pótleadási határidő (10% pontlevonás)
SZÜNET			
9 2025.05.05. HÉTFŐ!	Magyarországi tájképi kertek kialakulása. A 19. század és a századforduló kertművészeti irányzatai, modern kertalakítás. A modern kertépítészet kialakulása a XX. században napjainkig.	ML-3	Konzultáció
10 2025.05.08.	Bevezetés a városmorfológiába és -tipológiába – Lynch, az angol és az olasz iskola	LÉ-1	2. féléves feladat leadási határidő
11 2025.05.15.	Bevezetés a mikro-urbanizmusba, épület és együttes, épületrészek, tömegek utca/városképi szerepe	LÉ-2	2. féléves feladat pótleadási határidő (10% pontlevonás)
12 2025.05.22.	Közép-Európa városainak rövid története régióként, morfológiája és mikro-urbanizmusa	LÉ-3	

A FÉLÉV TELJESÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI		
KÖVETELMÉNY	LEÍRÁS	MINŐSÍTÉS
A FOGLALKOZÁSOKON VALÓ RÉSZVÉTEL KÖVETELMÉNYEI	Az előadás blokkokról legfeljebb három alkalommal lehet hiányozni, a tantárgyi követelményekre az Egyetemi Tanulmányi és Vizsgaszabályzat, illetve a kari kiegészítésében foglaltak érvényesek. (kiemelten ETVSZ 46. §) Online oktatás esetén a zoom-ban arccal kell megjelenni. A zoom szekciók video-felvételre kerülnek és hozzáférhetők a hallgatók számára.	-
AZ IGAZOLÁS MÓDJA A FOGLALKOZÁSOKON ÉS A VIZSGÁN VALÓ TÁVOLLÉT ESETÉN	A távollétet nem kell orvosi igazolással igazolni.	-
1. FÉLÉVES FELADAT	<p>1. FELADAT - GENERATÍV MINTÁZAT</p> <p>Mintázat tervezése az 1. féléves feladat kiadásakor megadott szempontrendszer szerint. A feladatot a félév során kiadott sablon szerint kell elkészíteni. A féléves feladat kötelező beadandó munkarészei az 1. féléves feladat kiadásakor kerülnek ismertetésre.</p> <p>Formátum: pdf, az egyes munkarészeket egy füzetbe összefűzve Fájl elnevezése: Vezetéknév_Keresztnév_FF1_Kulturtortenet_II_2024-25 Leadás helye és módja: online feltöltés a kurzus szerverére Leadás ideje: "A FÉLÉV ÜTEMEZÉSE" részben kijelölt napon</p> <p>A feladat elvégzése kötelező! A nem a félév során kiadott sablonra készített feladatokat, ill. a hibás, vagy nem megfelelő fájlformátummal és elnevezéssel küldött feladatokat az oktatók nem értékelik! A hiányosnak, nem megfelelő minőségűnek ítélt munkákat a gyakorlatvezető továbbdolgozásra, javításra visszaadhatja! Pótleadási időpontban a féléves feladat pontlevonás fejében adható be (-10%).</p>	<p>50 pont</p> <p><i>Elérendő: min. 30 pont</i></p>
2. FÉLÉVES FELADAT	<p>2. FELADAT - MINTÁZATELEMZÉS</p> <p>A félév során kiadott épületlistából kiválasztott épület elemzése a 2. féléves feladat kiadásakor megadott szempontrendszer szerint. A kiválasztott épületet a konzulenssel egyeztetni kell. A feladatot a félév során kiadott sablon szerint kell elkészíteni. A féléves feladat kötelező beadandó munkarészei a 2. féléves feladat kiadásakor kerülnek ismertetésre.</p> <p>Formátum: pdf, az egyes munkarészeket egy füzetbe összefűzve Fájl elnevezése: Vezetéknév_Keresztnév_FF2_Kulturtortenet_II_2024-25 Leadás helye és módja: online feltöltés a kurzus szerverére Leadás ideje: "A FÉLÉV ÜTEMEZÉSE" részben kijelölt napon</p> <p>A feladat elvégzése kötelező! A nem a félév során kiadott sablonra készített feladatokat, ill. a hibás, vagy nem megfelelő fájlformátummal és elnevezéssel küldött feladatokat az oktatók nem értékelik! A hiányosnak, nem megfelelő minőségűnek ítélt munkákat a gyakorlatvezető továbbdolgozásra, javításra visszaadhatja! Pótleadási időpontban a féléves feladat pontlevonás fejében adható be (-10%).</p>	<p>50 pont</p> <p><i>Elérendő: min. 30 pont</i></p>
Vizsga	Vizsga, vagy megajánlott jegy a féléves feladat alapján, 4-es illetve 5-ös érdemjegy esetében; ZH illetve elővizsga nincs.	-
ÉRTÉK ÖSSZESEN		100 pont

FÉLÉVZÁRÁS KÖVETELMÉNYEI					
AZ ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI	1. és 2.FÉLÉVES FELADAT teljesítése legalább 30-30 pontra (60%). A gyakorlatokon való részvétel a fenti követelmények szerint. Amennyiben a fentiek bármelyike nem teljesül, a félév megtagadásra kerül.				
ALÁÍRÁSPÓTLÁS FELTÉTELE	„Aláíráspótló vizsga” a vizsgaidőszak első 10 napjának valamelyikén kerül meghirdetésre a Neptun rendszerben. A féléves feladat az aláíráspótló vizsga alkalmával ismételten leadható, amennyiben valamennyi leadási határidőt teljesítette, a végleadás alkalmával a beadott feladat legalább 50% pontértéket elért, de nem teljesítette a min. 60%-ot.				
MEGAJÁNLOTT JEGY MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tematika haladási tervének megfelelő ütemezéssel, gondos, a félév során folyamatosan végzett munkával elkészített féléves feladat. ▪ A tematika szerinti ütemezés határidőinek megfelelően bemutatott részleadások, és ezek alapján elvégzett megfelelő korrekciók. ▪ VÉGLEADÁS alkalmával leadott féléves feladat, amely 4 (jó) vagy 5 (jeles) értékelésben részesült. ▪ PÓTLEADÁS alkalmával leadott féléves feladat alapján <u>megajánlott jegy nem szerezhető!</u> 				
	80-89 pont	90-100 pont			
	4 - JÓ	5 - JELES			
A VIZSGÁRA BOCSÁTÁS FELTÉTELEI	<p>Akik nem érik el a megajánlott jegy szintjét, azok a vizsgaidőszakban a Neptunban történő jelentkezés után vizsgát tehetnek.</p> <p>Vizsgát csak azok a hallgatók tehetnek, akik az aláírást (esetleg egy korábbi félévben) már megszerezték.</p> <p>A vizsgaidőszakban a hallgató a Neptunban kijelölt vizsganapok valamelyikén vizsgázik.</p> <p>A vizsga 60 perc időtartamú, több feladatot tartalmazó, 50 pont összértékű írásbeli vizsga formájában. A vizsgán minimum 25 pont (min. 50%) érendő el.</p>				
A VIZSGAJEGY KIALAKÍTÁSA	A jegyet a vizsgán elért pontszáma (min. 50 %, min. 25 pont) és a féléves feladatok pontszámának súlyozott összege adja.				
	0-49 pont	50-69	70-79	80-89	90-100
	1 - ELÉGTELEN	2 - ELÉGSÉGES	3 - KÖZEPES	4 - JÓ	5 - JELES